

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

The Participative School Management Model for Schools in Lopburi Primary Educational Service Area Office 2.

ต่อศักดิ์ บุญเสื่อ¹
นินธิยา น้อยจันทร์²
บัณฑิตา อินสมบัติ³

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม และขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการใช้พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน มีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ, รูปแบบการบริหาร, การบริหารสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษา แบบมีส่วนร่วม

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการจัดการการศึกษาและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ หัวหน้าสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ABSTRACT

The objectives of this research to form a model of the participative school management for schools. The method of study consisted of three steps. The first step was studying basic information about participative management for schools. The second step was forming the model of the participative school management and the third step was studying of the results of using the participative school management. The result was found that the model of the participative school management has three

components which are 1) the preface 2) the principles of model and 3) the participative school management. The result of using the participative school management was found that the school director, teachers, school committees, parents and students regarded that their satisfaction to the participative school management is at the highest level.

Key word : Model, Management Model, School Management, The Participative School Management.

กระบวนการบริหารที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน ตามแนวนโยบายการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และแนวนโยบายการ ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ต่างให้ความสำคัญกับรูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ลิเคิร์ต (Likert.1967 : 86) ชวานเบอร์ก (Swanberg. 1996 : 142) เกษม สุวรรณกุล (2530 : 71) และศักดิ์ดา สถาพรวงษา (2549 : 232) ที่กล่าว โดยสรุปว่าหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม จะช่วยให้การบริหาร องค์การมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ทั้งภายในและภายนอกองค์การ เข้ามาร่วม รับรู้รับฟังแนวคิด แนวนโยบาย ผลประกอบการ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมกิจกรรม ร่วมกำกับติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาองค์การ ตามสถานภาพ ซึ่งกระบวนการบริหารตามแนวทางการ ประเมินคุณภาพภายนอกก็เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สถานศึกษาจึงต้องใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ แต่รูปแบบการ บริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ที่มีผู้ศึกษาและเสนอ แนวคิดไว้มีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีความ เหมาะสมกับองค์การแต่ละประเภท ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ที่เหมาะสม กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาลพบุรี เขต 2 ต่อไป

จุดมุ่งหมาย

เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูล พื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 2

ตอนย่อ ได้แก่ 1) สำรวจปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการ ประธานกรรมการสถานศึกษา ประธานเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน และประธานนักเรียน กลุ่มละ 52 คน รวม 260 คน

2) ศึกษาเทคนิค วิธีการหรือหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามอยู่ในระดับดีหรือดีมาก จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 และหาประสิทธิภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้บริหาร การศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เคยได้รับรางวัลด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 4 คน ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 1 คน ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยการนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับโรงเรียนในสังกัด จำนวน 3 โรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน และประเมินผลการใช้รูปแบบระหว่างก่อนใช้และหลังใช้รูปแบบ และประเมินความพึงพอใจของผู้นำรูปแบบไปใช้

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารวิชาการ ระดับปัญหาและความต้องการในการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก การบริหารงานบุคคล ระดับปัญหาและความต้องการในการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงระดับไม่มีปัญหา การบริหารงบประมาณ ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ความต้องการในการมี

ส่วนร่วม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงระดับไม่ต้องการมีส่วนร่วม การบริหารทั่วไป ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงระดับไม่มีปัญหา ความต้องการในการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยบริบทหรือสภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ โครงสร้างการบริหาร และภาพวาดความสำเร็จ ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วยหลักประชาธิปไตย หลักการกระจายอำนาจหลักการทำงานเป็นทีม หลักความรับผิดชอบ และหลักการสื่อสาร ส่วนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) บุคคลที่มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน 2) ภาระงานที่มีส่วนร่วมได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป 3) วิธีการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ร่วมอนุมัติ เห็นชอบ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุน อำนาจความสะดวก สรุบน้ำหนทางการพัฒนา 2) ครูผู้สอน ร่วมเสนอข้อมูลและแนวดำเนินงาน จัดกิจกรรมตามแผน ประเมินผล เสนอแนะวิธีปรับปรุงแก้ไข 3) คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมให้ข้อมูล ให้ความเห็นชอบ สนับสนุน อำนาจความสะดวก กำกับดูแล รับทราบผลการประเมิน และเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข 4) ผู้ปกครอง ร่วมให้ข้อมูล เสนอความต้องการ สนับสนุน ดูแล อำนาจความสะดวก รับทราบผลการประเมิน สะท้อนผลการประเมิน 5) นักเรียน ร่วมให้ข้อมูล เสนอความต้องการ เข้าร่วมกิจกรรม รับทราบผลการดำเนินงาน และ สะท้อนผลการดำเนินงาน โดยสรุปรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ดังแสดงตามภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

<p>ส่วนที่ 1 ส่วนนำ</p>	<p>วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา</p> <p>โครงสร้างการบริหาร เปิดโอกาสให้คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานักเรียน เข้ามามีส่วนร่วม</p> <p>ภาพวาดความสำเร็จ ต้องมีการบริหารแบบประชาธิปไตย คณะครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข</p>	
<p>ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบ</p>	<p>หลักการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักประชาธิปไตย 2. หลักการกระจายอำนาจ 3. หลักการทำงานเป็นทีม 4. หลักความรับผิดชอบ 5. หลักการสื่อสาร 	<p>ผู้ปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครูผู้สอน 3. คณะกรรมการสถานศึกษา 4. คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง 5. คณะกรรมการสถานักเรียน
<p>ส่วนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม</p>	<p>บุคคลที่มีส่วนร่วม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครูผู้สอน 3. คณะกรรมการสถานศึกษา 4. คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง 5. คณะกรรมการสถานักเรียน
	<p>ภาระงานที่มีส่วนร่วม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มบริหารวิชาการ 2. กลุ่มบริหารงานบุคคล 3. กลุ่มบริหารงบประมาณ 4. กลุ่มบริหารทั่วไป
	<p>วิธีการมีส่วนร่วม</p>	<p>ผู้บริหาร อนุมัติ ให้ความเห็นชอบ ปฏิบัติตามแผน อำนวยความสะดวก สนับสนุน นิเทศกำกับติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน</p>
		<p>ครูผู้สอน ให้ข้อมูล เสนอแนวทางดำเนินงาน ปฏิบัติตามแผน จัดการเรียนการสอน นิเทศติดตามประเมินผล เสนอแนะการพัฒนา</p>
		<p>คณะกรรมการสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบ ให้ข้อมูล กำกับดูแล อำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร รับทราบผลการดำเนินงาน และเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข</p>
<p>ผู้ปกครองนักเรียน ให้ข้อมูล เสนอความต้องการ ติดตามผล สนับสนุนทรัพยากร รับทราบผล และสะท้อนผลการดำเนินงาน</p>		
<p>นักเรียน ให้ข้อมูล เสนอความต้องการ ร่วมกิจกรรม รับทราบผลการดำเนินงาน และสะท้อนผลการดำเนินงาน</p>		

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

ก่อนการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก หลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่าระดับปัญหาในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการบริหารวิชาการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย และ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับศรัทธวรรณ เกียรติสุรนนท์ และคณะ (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ องค์การเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ แล้วพบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมทางด้านการบริหารสถานศึกษาขององค์กรเอกชนยังขาด ความเป็นรูปธรรมในการเข้าไปร่วม สำหรับความต้องการในการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการในการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงระดับไม่ต้องการมีส่วนร่วม ความต้องการในการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงระดับไม่ต้องการมีส่วนร่วม การบริหารทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ซึ่งใน ส่วนของการบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับศักดิ์ดา สถาพรวงษา (2549) ที่ศึกษาเรื่องการ

พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วพบว่า การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยถึงปานกลาง ซึ่งจากงานวิจัย ในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่างานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงเห็นว่า มีระดับปัญหามากที่สุด และ ต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา หรือหัวใจของการบริหาร สถานศึกษา คือ งานวิชาการ ส่วนงาน อื่น ๆ เป็นภารกิจเสริม เพื่อส่งเสริมสนับสนุน ให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ กอปรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผลการทดสอบ ระดับชาติ (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยเฉลี่ยยังไม่ถึงร้อยละ 50 ตามเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงมีความตื่นตัว ให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการ เป็นพิเศษ

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 หลักการบริหาร และ ส่วนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับยงยุทธ ยะบุญธง (2552) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีส่วนร่วม โครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา คู่มือคุณภาพ และคู่มือการปฏิบัติงาน และศักดิ์จิต ามาจิตต์. (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน เขตตรวจราชการที่ 11 พบว่ารูปแบบประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการพื้นฐาน ส่วนที่ 2 โครงสร้างระบบบริหาร ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน และ วินัย ดิสงส์ (2550) ที่ศึกษา เรื่องการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็น

แบบองค์คณะบุคคลที่มีความหลากหลาย โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ จึงเชื่อได้ว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานทั้ง 4 กลุ่มงาน โดยจุดเด่นของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ก็คือความชัดเจน ในวิธีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหาร ซึ่งกำหนดรายละเอียดไว้อย่างชัดเจนแล้ว สถานศึกษาที่นำไปใช้จึงสามารถศึกษารายละเอียดได้ด้วยตนเอง และนำไปใช้ได้โดยง่าย

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า

3.1 สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าก่อนใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีสภาพการปฏิบัติตามรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มมีการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจากการศึกษาวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านก็พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยนภภรณ์ หะวานนท์ และคณะ (2543) ที่ศึกษาเรื่องเงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน พบว่ายุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จคือ การทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียนให้มากขึ้น และวินัย ดิสสงค์ (2550) พบว่าการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถาน

ศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และแคปแลน (Kaplan,1992) พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีผลในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิด และพฤติกรรมของนักเรียน

3.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีความละเอียด ชัดเจน ทั้งวัตถุประสงค์ ภาวะความสำเร็จ หลักการของรูปแบบการงานที่มีส่วนร่วม บุคคลที่มีส่วนร่วม และวิธีการมีส่วนร่วม ผู้เกี่ยวข้องจึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของบุคคลกลุ่มอื่นๆ เช่น ผู้นำท้องถิ่น ชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกษม สุวรรณกุล.(2530). เสรีภาพกับการกิจของอาจารย์ในการสัมมนาวิชาการเรื่องการพัฒนาการบริหารระดับภาควิชา.
หน้า 1-20. กรุงเทพมหานคร : คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพรณ์ หะวานนท์.(2543). การศึกษาเงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน.
เอกสารอัดสำเนา.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553
- ยงยุทธ ยะบุญธง.(2552). “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น.” ใน การประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13,
หน้า 429-434 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- วินัย ดิสสงศ์ .(2550) การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- ศักดิ์จิต มาศจิตต์.(2550). “การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11.”
ในการประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13, หน้า 400-406. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
นนทบุรี : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ศักดิ์ดา สถาพรวงษา.(2549) การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรীরวรรณ เกียรติสุรนนท์ และคณะ.(2554) การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561).
กรุงเทพ : บริษัท ฟริกหวานกราฟิค จำกัด.
- Kaplan,L.(1992). **Education and the family**. New York : Allyn and Bacon.
- Likert,R.(1967). **The Human Organization : It's Management and Value**. New York
: Mcgraw-Hall, Book Company.
- Swansburg,R. (1996). **Management and Leadership For Nurse Managers**. Boston :
Jones and Bartlett Publishes.